СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 225. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 30-го вересня 1941. No. 225. Jersey City, N. J., Tuesday, September 30, 1941 VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

„ПОЖЕРТВУВАТИ ВСЕ ДЛЯ ЗНИЩЕННЯ ТИРАНІВ" — КАЖЕ СЕЙМУР

НЮ ГЕЙВЕН (Конн.). — Президент Єйльського університету Сеймур, виголошуючи святочну промову до нових студентів, сказав, що для „знищення тиранів" треба посвятити великі жертви. Наводячи свою промову зперед двох літ, в якій він перестерігав Америку перед небезпекою, Сеймур твердив, що доки в Німеччині та Італії є при владі теперішні уряди, так довго світ не буде мати спокою від їх політики. Далі він закинув американським ізоляціоністам брак орієнтації та відчування, бо хоч вони й чесні по суті, говорив Сеймур, однак віддають величезні прислуги Німеччині, бо показують їй, що американський нарід є розбитий щодо помочі Англії. Сеймур казав, що майже в кожному народі, що тепер є підбиті Гітлером, були ґрупи угодовців, які своєю нерозважною політикою приготовляли ґрунт під будучу німецьку окупацію.

КОНҐРЕС ПЕРЕД РІШЕННЯМ В СПРАВІ НЕВТРАЛЬНОСТЕВОГО ЗАКОНУ

ВАШИНҐТОН. — Т. Коннолі, сенатор з Тексасу й голова комісії заграничних справ в палаті послів, заявив, що адміністрація не буде приспішувати зміни або відкинення Невтральностевого Закону так довго, поки не перейде в Конґресі 6-біліоновий буджет, призначений на поміч аліянтам. Коннолі рівнож підтвердив, що покищо уряд не обговорював, які кроки візьме в справі згаданого закону. Однак є певним, що уряд вже поробив певні заходи, щоб узброїти американські торговельні кораблі, а саме приготовив проти-летунські та проти-субмаринські гармати так, щоб їх скоро ужити, якщо Конґрес введе зміну або відкине Невтральностевий Закон. Президент Рузвелт та його сторонники відбудуть спільну конференцію, на якій нараджуватимуться в справі законодатної програми в Конґресі. Рівночасно ізоляціоністи заповідають, що вони поведуть боротьбу проти такої зміни. Вони рівнож плянують спільну конференцію, але ждуть на поворот сенатора Джансона з Каліфорнії, одного з найзавзятіших ізоляціоністів.

ДОМАГАЄТЬСЯ ВСЕБІЧНОЇ ПОМОЧІ ДЛЯ АНҐЛІЇ Й РОСІЇ

ВАШИНҐТОН. — Конґресмен А. Дж. Мей, демократ з Кентокі й голова Військової Комісії в палаті послів заявив, що в деяких колах адміністрації розглядають проєкт всебічної помочі аліянтам, яка евентуально включатиме рівнож американські експедиційні війська. Цю заяву конґресмена Мея вважають деякі як „пробний бальон" у звязку з конференцією представників Америки, Анґлії й Совєтського Союзу, яка почалася саме тепер в Москві.

ПЛЯНУЮТЬ „ВСЕ-АМЕРИКАНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ"

ВАШИНҐТОН. — В столиці зорґанізовано комітет для обходу „все-американського тижня", який почнеться 21. жовтня ц. р. До комітету орґанізаторів входять пані Е. Рузвелт, відомий учений Айнштайн та сенатор Томас з Юта, а почесний комітет творить цілий ряд визначних духовних і світських осіб. Обходи того „все-американського тижня", як заявив конґресмен Сабат, мають скріпити американську єдність, так потрібну для знищення Гітлера, заохочувати не-горожан ставати американськими горожанами, як рівнож поборювати цю кампанію, яка ведеться проти американців чужинецького походження. Цей тиждень закінчиться 28. жовтня ц. р. в 55. річницю посвячення Статуї Свободи.

ФИШ ПОКИДАЄ ВІЧЕ ПАЦИФІСТІВ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ (Па). — Конґресмен Гемилтон Фиш, відомий ізоляціоніст з Ню Йорку, демонстративно вийшов з віча пацифістів, коли на його запит, чи вони підуть воювати за Америку, ціла саля закричала „ні". Віче це уряджувала пацифістична орґанізація в Меркантайл Гол і запросила як головного промовця Фиша як того, що веде опозиційну політику до президента Рузвелта. Фиш гостро виступав проти політики теперішного уряду та „невиповідженої війни", яку, на думку нюйорського конґресмена, веде президент Рузвелт без конституційної ухвали Конґресу. Коли дійшов до того, що кожний патріотичний американець повинен взяти за зброю й обороняти свій край, коли до цього покличе Конґрес, пацифісти закричали Фиша, а це спонукало його до демонстративного виходу зо салі.

БАНДИТИ ВБИЛИ ҐОЛЬФОВУ ЧЕМПІОНКУ

ЛЕКСИНҐТОН (Кентокі). — Двох замаскованих бандитів напало на мешкання матери Меріон Мілей, відомої ґольфової чемпіонки, зрабувавши $145, вбили на смерть Меріон, а маму тяжко зранили. Панна М. Мілей є одною з найкращих американських грачів ґольфа. В останніх кількох літах вона виграла цілий ряд змагань та дістала цілий ряд відзначень. Вона мала 27. літ.

ТРЕБА БУДЕ ГОДУВАТИ МОСКАЛІВ, ДУМАЮТЬ АМЕРИКАНЦІ

ВАШИНҐТОН. — Департамент рільництва повідомляє, що внаслідок окупації майже цілої України німцями та їх маршу на Крим, Совєтський Союз стоїть в обличчі поважної недостачі харчевих продуктів. Україна та Крим були „житницями" Росії. Д-р Лазар Волін, експерт департаменту рільництва в справі Східної Европи, заявив, що Америці прийдеться мабуть через Владивосток посилати Росії не тільки амуніцію, але також харчі.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВІЛЬНОЇ ТОРГОВЛІ З ПОЛУДНЕВОЮ АМЕРИКОЮ

„Товариство Заграничної Політики" випустило друком домагання, щоб американський уряд зніс митні тарифи на важніші південно-американські товари. Знесення таких тариф, читаємо в згаданому звіті, поможе більше ніж „всякі промови, позички та культурна співпраця для затіснення звязків між Злученими Державами і краями Латинської Америки". Звіт цей стверджує, що така політика вільної торговлі покаже не тільки „добру волю" Північної Америки відносно Полудневої, але також буде протиділати сильним економічним і торговельним впливам Німеччини й Італії, які мають великі економічні розгалуження в Бразилії, Чіле та Перу. Хоч на такій політиці, пишеться в згаданому звіті, можуть потерпіти деякі великі американські компанії, то на довшу мету така політика вийде на користь цілій західній півкулі.

У ВАШИНҐТОНІ ПОБОЮЮТЬСЯ, ЩОБ СТАЛІН НЕ ПОМИРИВСЯ З ГІТЛЕРОМ

Хоч американський уряд приобіцяв Росії поміч і хоч під цю пору відбувається в Москві конференція Америки, Анґлії та СССР та нараджується над тим, як цю поміч приспішити, в деяких урядових колах кружляють сумніви, а навіть і страх за дальші кроки комуністичного диктатора Сталіна. Ці страхи за можливу зміну політики Сталіна диктовані є тим фактом, що Росія понесла величезні втрати; вона стратила понад 2,000,000 самих полонених, та більш як половину того числа вбитих, вона втратила 14,000 літаків, 16,000 повзів та 17,000 гармат. Американські й англійські експерти, що сидять в Росії, не знають нічого, що діється на фронті, бо большевицький уряд їх не пускає на фронт. Це вперте поведення Сталіна з американськими й англійськими експертами в Росії зроджує підозріння, подають ці самі кола, що Сталін може скривати тайний плян замирення з Гітлером. Таке підозріння деяких американських чинників ще більше скріпилося, коли з Анкари, столиці Туреччини, було рівнож донесення про можливість такого замирення. Американці беруть під увагу, що Сталін, та Росія взагалі, є цілком непевними щодо їх політики. Кажуть, що в 1918. р. Росія зрадила аліянтів та підписала сепаратний мир з Центральними Державами в Берестю; це саме зробив Сталін в 1939. р., коли обдурював Анґлію й Францію аж до самого підписання пакту з Гітлером. Ці самі американські чинники є того переконання, що замісць Росії, треба давати посилену поміч Анґлії, тимбільше, що Анґлія тішиться у Вашинґтоні безмежним довірям.

НІМЦІ КАЖУТЬ, ЩО БОЛЬШЕВИКИ РОЗСТРІЛЯЛИ БУДЕННОГО

„Ню Йорк Таймс" під датою 29. вересня 1941. р. подає за німецькою трансокеанічною аґенцією з Берліна, що большевики розстріляли маршала Семеона Буденного. Його мали судити минулої неділі. Такі зізнання мали зложити [illegible] полонені на Україні совєтські старшини. Вони мали казати, що Сталін усунув Буденного, а на його місце призначив маршала Тимошенка. Після того, казали полонені совєтські старшини, Буденного перевезли літаком до Сталінґраду. Його мав переслухувати С. Н. Круглов, а у вівторок 11:30 його розстріляли в пивниці тамошньої НКВД.

Від серпня 1940. маршал Буденний мав ранґу найвищого команданта. Передтим він був командантом московської військової округи. Він вславився в горожанській війні своєю кіннотою, яка відзначилася головно у війні з Польщею в 1920. р.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ЗБЛИЖАЮТЬСЯ ДО ОКОЛИЦЬ ХАРКОВА

Новинкарське бюро „Юнайтед Прес" в Лондоні перехопило радієве звідомлення з Финляндії, що з черги подавало вістки на основі німецьких звідомлень, начеб німецькі війська, які під кінець минулого тижня віднесли в околицях Києва величезну перемогу, бо самих полонених взяли 665,000, тепер осягають нові перемоги. Німецькі армії, які були заняті битвою біля Києва, тепер увільнені і вони скорим темпом посуваються в напрямку Харкова та ріки Донця. Передові німецьді відділи вже підійшли під сам Харків, а також в однім місци дійшли до ріки Донця. Німці кажуть, що перемога під Києвом така велика, якої дотепер не знає світ.

БРИТІЙЦІ БОМБАРДУЮТЬ ІТАЛІЙСЬКІ ПОРТИ

Британські летуни виконали цілий ряд масових повітряних налетів на італійські порти, положені на полудневім побережжі Італії, та довкола островів Сицилії і Сардинії, а також в Лібії. Вони завдали тим портам значні втрати. Проте британські мілітарні кола в Каїрі признають, що ті повітряні налети не є вистарчальні, а то тому, що внаслідок браку бомбовиків не можна їх виконувати постійно. Щоб зробити якийсь порт нечинним, треба його щодня бомбардувати. Британські сили на Близькім Сході тепер стараються засобитись відповідним числом бомбовиків і інших воєнних машин.

ПІД ЛЕНІНҐРАДОМ. — Війна знову навістила околицю Ленінґраду. Німецька світлина, переслана радіом з Берліну, представляє передмістя Ленінґраду в огні від гарматного огню. Населення пробує врятувати з пожару все, що можна.

НІМЦІ АРЕШТУВАЛИ ЧЕСЬКОГО ПРЕМІЄРА І ПРОГОЛОСИЛИ НАДЗВИЧАЙНИЙ СТАН В ЧЕХАХ

БЕРЛІН. — Внаслідок мілітарних демонстрацій, звернених з боку чеського населення проти німецької окупаційної влади, німці арештували під закидом „зради" чеського премієра уряду бувшого президента Гахи, ґенерала Альойза Еліяша. Рівночасно німецька влада запровадила в чесько-моравськім „протектораті" надзвичайний стан. Німецькі звідомлення в тій справі є досить загальникові, так, що важко точно ствердити, якого роду були ці „мілітарні демонстрації". Правдоподібно, що ходило тут про широкі саботажі, а також про підготовку справжнього повстання. З наказу німецьких властей по цілім протектораті встановлено „народні суди", в яких засідають німецькі судді, назначені Гітлером. Вони виконують наглі суди на перехоплених справниках і відразу виконують засуд. Німецький уряд в Берліні заміцив дотеперішного голову німецьких „охоронних властей" в чеськім протектораті, барона Нойрата, Райнгардом Гейдріхом, визначним націстичним провідником.

РОЗРУХИ В ЮГОСЛАВІЇ.

БУДАПЕШТ. — Німці вислали в поспіху три нові дивізії до Югославії, де надобре розгоряється повстання. В здавленні цього повстання взяли участь бомбовики, які знищили до тла декілька малих місточок, в яких концентрувались повстанці. В той спосіб вони знищили місточко Ужиці, що має 12,000 мешканців. В околицях Добою відбувся бій з повстанцями, в якій згинуло 320 осіб. Були також сутички в околицях Рожанців. Внаслідок скритих вбивств на території Югославії втратило життя 360 німців.

ПІДГОТОВКА ДО ПОВСТАННЯ В ЕВРОПІ.

ЛОНДОН. — Міродайні англійські кола говорять, що в Европі, по всіх краях занятих німцями, вже було підготоване повстання, яке мало водночас захопити всі краї. Але німці довідавшись про це, виарештували по всіх краях величезну скількість закладників, серед яких знаходились і можливі провідники повстання. Треба було повстання відложити на догідніший час. Проте в деяких краях те повстання спонтанно вибухає.

БРИТІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА МІСІЯ В МОСКВІ.

МОСКВА. — Британсько-американська місія мала перші наради з представниками совєтського уряду. Голова американської місії, Аверел Гаріман, заявив, що Америка дасть Совєтам все, що вони потребують. Одначе, як говорять нишком американські представники, совєтські власти чомусь не дозволяють їм удатись на німецько-совєтський фронт і самим переконатись чого совєтській армії найбільше потрібно. Щобільше, совєтські власти навіть не хочуть дозволити їм переконатись наочно де саме є фронт? З того дехто вносить, що Сталін має якісь секретні пляни, можливо, що носиться з думкою шукати з Гітлером замирення.

БІЛЯ КИЄВА ЗГИНУЛО БАГАТО ЦИВІЛЬНИХ.

МОСКВА. — Орган совєтської армії, „Красная Звезда", пише, що коло Києва з совєтського боку було багато втрат, але не стільки, що подають німці. Німецькі звідомлення, начеб німці самих совєтських полонених взяли 650,000, цей орґан називає „абсурдними". Одначе признає, що жертви таки були великі, зокрема серед цивільного населення, втім польського й українського. Бо в тих околицях, каже цей орґан, було багато поляків, перевезених туди з інших околиць. Також Київ мав поважно потерпіти від німецьких бомб.

„ҐАВЛЯЙТЕР" ДЛЯ КИЄВА.

БЕРНО. — Німецький уряд мав іменувати на ґенерального комісара для Білорусі ноторичного антисиміта, Вільгельма Скубего. А для Києва назначено „ґавляйтером" націстичного провідника зо Східних Прус, д-ра Коха.

ІТАЛІЙЦІ ВЗЯЛИ РОЗПРОДАЖ ХЛІБА ПІД СТИСЛУ КОНТРОЛЮ

РИМ. — Дотепер хліб в Італії не був контрольований, хоч були контрольовані інші харчі зокрема мясо і товщі. Відтепер італійська влада почала видавати на картки і хліб, обмежуючи його споживання. Біля склепів видні довгі черги людей, що хочуть добитись до крамниць з хлібом.

ЗАБОРОНА ЕКСПОРТУ ДО НОРВЕҐІЇ.

ОСЛЬО. — Норвежці дуже занепокоєні новим німецьким розпорядком, який забороняє вивіз якихнебудь продуктів з Німеччини до Норвеґії. А що вандрівка европейських продуктів тепер мусить переходити через Німеччину, Норвеґія стала перед поважною загрозою голоду і нужди, бо вона далеко не є самовистарчальна під оглядом матеріяльних дібр. Норвежці цю заборону пояснюють собі тим, що це є репресії з боку німців за те, що широкий норвежський загал не хоче кооперувати з німецькими окупаційними властями, зокрема з урядом Квизлінґа.

НОВІ ПРОТИЖИДІВСЬКІ РОЗПОРЯДКИ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН. — Німецька націстична влада видала нові розпорядки, звернені проти жидів. На основі тих розпорядків будуть загострені кари для тих жидів, що не носять на своїй одежі шестикутної звізди Давида. Також жидам, вступаючим до трамваїв чи поїздів, не можна буде заняти сидяче місце, як довго є хтось інший, не жид, що не має місця.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить писилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

БУЛО, ЧИ НЕ БУЛО?

Свого часу була подана в „Свободі" новинка про те, що Українські Національні Збори у Львові проголосили дня 30. червня б. р. відновлення української держави, та що німецька влада цеї держави ні її уряду не визнала, а провідників арештувала і вивезла до Берліна.

Як ми вже вияснили, ось ті відомости надійшли до нас з Швайцарії, з не-українського джерела, але від дипльоматичного представника такої держави, яка держить з аліянтами і урядує в Берні, столиці Швайцарії. Подали ми ті новини в такому виді, як ми їх дістали, себто без найменших змін. І не подавали спершу ніяких вияснень, бо не було в письмі нічого іншого, що ближче вияснялоб те, що проголошено. Доперва пізніше вияснили це так, як воно нам видавалось, зазначуючи, що це тільки здогади, а більш ніщо. А коли сьогодня забираємо знову голос у тій справі, то тільки на те, щоб вказати, що та новинка була правдива, себто, що дійсно було щось таке, про що в тій новинці говориться. А згадуємо про це тому, бо ще й тепер підносяться голоси, що вся та подія з 30. червня видумана, що такого тоді у Львові не було.

Не іде нам про те, як цю подію собі толкувати, бо щодо цього є для кожного вільне поле, бо нема точних інформацій. Іде нам, як уже зазначували, тільки про сам факт. Тепер цей факт є потверджений навіть ось тим листом з краю, який передруковуємо частинно на іншому місці, та який нам надіслано з Бофало.

В ньому, як бачимо, згадується про те, що тоді було передаване зі Львова через радіо. Та про те саме можна догадуватись і з цього, що подає часопис „Краківські Вісти", що теж передруковуємо. Бо з цього інтерву з націстівським урядовцем зі Львова видно, що така подія була, а тим проголошенням української державности, як і з урядом. Тільки, як каже німецький урядовець того всього „нема". Виходить, що та подія була німецькій владі не на руку, та що вона її негайно зліквідувала. Які були ще інші причини цеї події, не знаємо. Затеж, як доносять ріжні інші джерела, є певне, що українці на рідних землях не є вдоволені з німецького поступовання. Ні з того, що націсти звязали Галичину з Генеральним Губернаторством, ні з того, що вони не виявляють нічого такого, з чого можнаб вносити, що вони відносяться терпимо до змагань українського народу мати свою власну і незалежну державу. Можливо, що й подія з 30. червня є тісно звязана з ось таким бажанням українських мас і українських провідних кол. А можливо, що завважила тоді ще інша причина. Та це все не міняє того факту, що подія сталась. Як вона точно виглядала, цього не знаємо. Але вона відбулась. Це певне, як і певне те, що до цеї поставилась ворожо німецька влада від самого початку. Ось це є ті дві речі, які ми подаємо як певні, а про все інше можемо здогадуватись, кожний — на свій лад.

Фаталістична Москва

С. Солзбергер, кореспондент часопису „Ню Йорк Таймс", доносить з Москви, що те, що не зраджує жадного зворушення з причини ворожих летунських наїздів як і того, що його можуть здобути німці. Цей журналіст пояснює це тим, що москвини є фаталістами і здаються на це, що принесе їм доля. Пощо зворушуватись, коли все одно від своєї долі не втечеш? Так, на думку Солзбергера, думає словянсько-московська душа. Вслід за тим вона не турбується багато своєю долею і приймає спокійно те, що та їй приносить.

Це спостереження правдиве. Шкода лише, що цей американський журналіст не хотів забавитись на короткий час в психоаналіста і не подав причин цього московського фаталізму. Чому москвин здається на долю і зрезигновано чекає на те, що його стріне?

Причиною цього московського фаталізму є, на думку многих, те, що москвини від найдавніших часів жили під деспотичним правлінням. Вони не були панами своєї долі. Все хтось рішав про їхнє життя, керував ними в один бік, то в другий, а їм не залишалось нічо інше, тільки сліпо коритись його волі. Колись московські царі в деспотичний спосіб рішали, що для загалу добре, а що недобре. Вони рішали про поодинокі уподобання кожного московського громадянина. Товпа вибухала радістю тоді, коли засміявся цар. І сумувала тоді, коли смуток пробивався з царського обличчя. Сміятись, коли сумував цар, булоб зухвальством гідним смерти. Також сумувати коли тішився цар, означалоб державну зраду.

Ще більший деспотизм заняли в Москву, як владу перебрали червоні царі. За білих царів всетаки можна було помолитись до когось іншого, а саме до Бога. Справді цар був найвищим жерцем, але понад ним таки був іще Бог. Маючи можність вірити в щось, що було вище царя, московський мужик всетаки тим зберігав маленький куток індивідуальних думок, почувань і переконань. Батюшка Сталін роздавив і це. Він роздавив релігію, знеславив Бога, стягнув вділ все, що могло стояти понад ним. В той спосіб він сам став найвищим божком, скупчуючи в своїх руках крім політичної економічної ще й релігійну владу.

Комунізм роздавив індивідуальність москвина цілковито. Справді комуністична система поробила деякі „поступи" в промислі, техніці, мистецтві, освіті, але всі ці „поступи" були пороблені на те, щоб тим краще використати засоби модерної науки до роздавлення індивідуальности чоловіка. Міліони газет і ріжних брошур заливало совєтське населення. Але зміст тих газет і брошур невільничо відбивали думки і настрої всемогучого червоного царя. Вони відбивали радість, коли тішився Сталін. А сумували, коли з чогось сумував той сам Сталін. Вони похваляли всяке рішення, яке повзяв Сталін, а гудили те, що перекреслив в якийнебудь спосіб його пляни.

Правда, вони деколи питали про „погляд" загалу. Але як? З наказу Сталіна його лакеї зганяли робітників, селян, урядовців чи вояків до мітінгових галь і відчитували їм волю Сталіна. Опісля питали, чи всі годяться? Довкруги мітінгових галь стояли агенти ГПУ і пильно слідкували за рухами приявних. Серед таких обставин, зрозуміло, що всі „годились" на „сто відсотків". Московський деспот опісля говорив, що він виконує волю народу, робить те, чого наріл хоче!

В комуністичній системі ніхто цивільного громадянина не питав про його справжні хотіння. Не лиш під політичним і релігійним оглядом він був сліпим виконавцем волі московського деспота, але також під економічним. Перебравши в свої руки витвір економічних дібр большевицька влада не питала людей, що вони хочуть, що вони люблять та що їм подобається, але накидала їм згори такі продукти щоденної потреби, які там вгорі узнано за добрі.

Пощо було совєтському громадянинові цікавитись модами, кроєм і красками одежі, білля й інших практичних і декоративних частин одіння, коли це все накидувано йому згори і не залишувано ніякого вибору? Він був задоволений, коли взагалі купив якунебудь сорочку, або одежину, не дивлячись на її крій, чи навіть величину. Бувало, хлопчаки носили сорочки дорослих, дорослі душились в хлопячих сорочках. Про гармонію красок, чи взагалі про особистість, яку зверхній вигляд надає людині, не могло тут бути й мови.

Таке невільниче життя викликувало резигнацію, фаталізм. І цей фаталізм пробивається нині серед московського населення навіть в найважнішу хвилю московської імперії.

З ПОДІЙ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

Канадійський „Український Робітник" подає за часописом „Краківські Вісти", що виходить під німецьким наглядом у Кракові, інтерву цього часопису з д-ром Гансом Йоахімом Баером, співробітником команданта міста Львова. При кінці подано редакційні завваги „У. Р.", які теж подаємо.

Питання звітовика часопису „Краківські Вісти" і відповіди д-ра Баера виглядають ось так:

1. — Як проходило у Львові життя під большевиками аж до вибуху війни?

— Всі українці, що жили в місті, заявляють, що большевицький терор, зростав із місяця на місяць. Вивезення кругло 20,000 людей із Львова — це виразний доказ того, що большевицьким можновладцям залежало на тому, щоб у корині ослабити український елемент. Тенденція йшла в напрямі загального расового стоплення і так поруч москалів настановлювано як урядовців доволі часто, напр., узбеків. Крім того можна було бачити на вулицях китайців, кіргізів та інші народи СССР. В останніх тижнях положення погіршилось. Що не булоб можливо ще довше ніж рік видержати большевицький наїзд, це загальна думка на звільнених теренах.

2. — Яке було життя від вибуху війни аж до приходу німецьких військ?

— Оскільки мені відомо, українське національне населення в деяких місцевостях збройно виступало проти совєтських можновладців і червоної армії. І так, напр., застрілили у Львові кількасот червоних урядовців і вояків. Поизи на вулицях міста пригадують вуличні бої, що відбувалися тут. Велика частина населення переховувалась у тому часі по лісах, або старалась передістатись на німецьку сторону. Ці люди вертаються тепер на свої давні місця.

Червоні можновладці загострили в тому часі значно свій режім і переводили розстріли по вязницях. Наскільки дотепер відомо — розстріляно у Львові 4,000, в Тернополі 600, в Яворові 300 українців; загального огляду щодо числа помордованих ще нема. При тих розстрілах доходило до неймовірних знущань і жорстокостей.

При тих убивствах брали неукраїнці остільки визначну участь, що приводили до НКВД „підозрілих" українців. Теж інші елементи брали участь у тому, при чому зокрема слід взяти під увагу, що частина польської інтелігенції під проводом колишнього президента міністрів Бартля, була виразно прихильно настаблена до совєтів.

Польська меншина поставилась у Галичині надзвичайно здержливо, зокрема у Львові. Правдоподібно ця здержливість випливає з того, що НКВД, комуністична партія й поляки тісно співпрацювали. Жидівське населення в першому часі зникло з вулиць міста.

3. — Які наміри має тепер німецька військова влада щодо наладнання адміністрації?

— У Львові командант міста негайно настановив українську самоуправу. Комісаричним посадником міста назначений проф. Полянський. На його пропозицію обсаджено вже найвищі міські уряди, електрівня й водопроводи знову пущені в рух у повному обсязі. Організування уряду праці вже почалось. Уже відчинено багато крамниць, що продають товари населенню. Німецька військова влада в порозумінні з комісаричним управою міста докладає всіх зусиль, щоб серед даних, дуже важких, умовин забезпечити населенню прохарчування. Притому ще треба взяти під увагу, що відступаючі совєтські війська опорожнили безліч магазинів.

У Львові створилася спонтанічно українська міліція, яку 2. липня підпорядковано провідникові Штурм-Штаффель; командантом міліції є інж. Вресьона. Міліція дістає порядкові завдання внутрі міста.

Приготовляється видавання українського часопису. В першому числі буде поміщена відозва ген. Ренца, Митрополита гр. А. Шептицького і комісаричного посадника міста Полянського.

У краю відбувається наладнання адміністрації в подібний спосіб, як у Львові.

4. — Чи це правда, що створилось західньо-українське краєве правління під проводом Ярослава Стецька, за яким стоїть теж авторитет Митрополита гр. Шептицького й посадника міста Полянського?

— Західньо-українського правительства під проводом Ярослава Стецька нема. Вслід за тим оба згадані достойники не складали ніяких заяв у справі такого уряду.

Президія одного „Українського Національного Комітету", що про його існування німецьким чинникам нічого невідомо, ствердила в „Інформаційному листку", ч. 1 з 1 липня ц. р., що на одному зібранні у Львові „відпоручник німецького уряду, д-р Кох, привітав український уряд та український нарід". Це ствердження не відповідає правді.

5. — Як виглядає справа культурних установ у Львові?

— Українські культурні установи мало потерпіли внаслідок воєнних подій. Комісаричним ректором університету назначено проф. Сімовича, комісаричним директором б. Товариства ім. Шевченка і Оссолінеум проф. Дорошенка. Не є в плянї скасувати злуку Оссолінеум і Наук. Т-ва ім. Шевченка, що показалась дуже корисною.

—o—

ВІД РЕДАКЦІЇ: — З інтерву того видно, що українське управління у Львові, це звичайний комісаріят військового часу при військовім командуванні, як установа з обмеженими повновластями, для полагоджування місцевих цивільних справ. Цебто Управління — це німецька установа, тільки що зложена з українців; міліція це зложена з українців німецька міліція, і т. д., це все для допомоги займанщиникам військам заводити лад на місцях. Про якусь отже українську незалежну адміністрацію в поданих вістках згадки нема. Українці ж повної незалежности бажають.

Д. ІВ. ГРУШКА.

ДВІЧІ ОХРЕЩЕНА

Повість з часів кріпацтва.

(19)

— Іване, ти спиш? — запитала вона його тихесенько.

— Ні, не сплю.

— Я хотіла розказати тобі сон, ось уже він у друге мені ввижається.

— Розказуй, почуємо, — промовив він і повернувся до неї.

— Снилось мені, — почала вона розказувати, — що приходить до нас якийсь дід, тай питає мене: „Чого ти — питає, — молодице, така смутна?" „Як же мені, дідусю, — кажу, — не бути смутною, коли я як гляну на других матірок, що вони голублять своїх дітей, так аж серце защимить, що мене грішну не благословив Господь". — І почала плакати. А той дід і каже: „Не плач, молодице, а піди ти у Київ, та поклонись младенцям за Христа ізбієнним і Господь розрішить тебе чадом". І сказавши це, так іскрами і розсипавсь по хаті. Я прокинулась тай думаю: що це мені Господь віщує? І ото все нікому не розказувала. А отсе учора знов теж саме. „Щож — питає, — ти вже й Богови не віриш? Як не сповниш того, що я приказую, то отак увесь вік будеш хиріти і ніколи з тебе не буде путтія". Я й питаю: „Хтож ви такий, дідусю?" „Як будеш, каже, у Київі, то там сама мене угледиш", і хто його зна, де й дівся. Я прокинулась, перехрестилась і обрекла себе в далеку дорогу. Та не знаю, як і прохатись у тебе... може ще ти не пустиш?

Іван вірив кожному її слову, а ще найпаче як снилось. До тогож обреклась і він не став їй перечити.

— Щож — одповів він, — тут деякі люди лагодяться їти; як хочеш, то й ти йди з ними.

Не ждала Горпина, що Іван так швидко згодиться, притулилась до його чола, далі встала і пішла на двір поратись по хазяйству.

Другої неділі великого посту Горпина з товаришками вийшла у далеку дорогу, а дома лишилась хвора свекруха з молодицею, яку старий наняв, доки невістка вернеться з богомілля до дому.

Не довго стара Очеретьчиха поралась з молодицею; занедужала, і так занедужала, що днів через десять і Богови душу віддала.

Зоставшись удівцем старий Очеретько не одну ніч кралькома ходив плакати у леваду на свіжу могилу своєї старої Наталки.

XI. По шляху у Крим.

На самого весняного Миколая рано сонце тільки що почало показуватись із за густого ліса і освічувати широку діброву, де над самим берегом річки Орелі ходив чималий гурт круторогих волів позлигуваних ремінними налигачами, а за ними човгались та грі чумаків. Ближчеж до Царичанки, при Замковій горі над шляхом стояв тічок чумацьких паровиць з піднятими війями, у яких красувались новимереживані притики, а геть-геть стояв гурт народу. То були чумаки, їх жінки і дехто із родичів, що виряжали їх у далеку дорогу.

На віїі однієї нової паровиці сидів ще молодий чумак смутно звісивши голову, а рядом з ним ліднерши лице долонею сиділа молодиця.

— Гладиж, Горпино, — приказував чумак молодиці, — приглядай за хозяйством! А почнеться сіяба, то таткови на поміч поклич діда Гарбуза. А у жнива, як самій буде занадто важко, то наймеш якунебудь молодицю.

— Чую, — промовила молодиця і підняла на його свої заплакані очи.

— Ну, чого ти розплакалась? Неначе у перше виряжаєш? Тай перший раз так не ревла... Ну, годі, перестань! Он свягощі несуть! — І він указав на шлях, де з гори, від церкви святої Пречистої, показався причет. По переду несли велику намістну ікону Святого Миколая і корогви з хрестами, а по заді йшов батюшка і причет.

Чумаки угледівши святощі з далека поскидали шапки і почали сходитись до паровиць. Батюшка відправив молебень з водосвяттям, окропив святою водою чумаків і худобу і чумаки рушили.

Горпина все стояла і придивлялась на валку, в якій її Іван на своїх шести парах вів перед. Валка переходила брід, а Горпина все стояла нерухомо. Їй здавалось, що її Іван ведучи перед плакав як мала дитина; вона хотіла бігти йому в слід, щоб догнати та кинутись йому на шию, як угледіла, що по той бік Орелі стоїть чоловік з піднятою на пужалні шапкою і махає нею прощаючись на довго. Вона зірвала з голови платок, махнула йому ним навхрест, у очах у неї вмить потемніло, земля завертілась і вона захитавшись упала на траву і зомліла.

Іванови випала черга в перший день вести перед і він їдучи з підручного боку, помахував батогом, а серце так тремтіло, мов віщувало щось недобре.

Пройшов тиждень, як вони у дорозі, а Іванови з кожним днем становилось усе смутніше і смутніше...

— Щож воно буде далі, — думав він, — мабуть треба буде товариству признатись? Може воно тоді полекшає? Добреж, як не піднімуть на сміх. А як почнуть сміятись, що тоді? — І так він боровся сам з собою, а дні йшли своєю чергою один за другим і він за той тиждень перевівся нінащо. Запримітили те й чумаки.

— Чого ти, Іване, сохнеш? — запитали його дехто із товариства. — Хворий, чи що? Як що хворий, то ми отокуємось, та переждемо, а то не дай, Боже, дужче захворієш, та це денебудь у степу, тодіж за для тебе буде гірше.

— Спасибі вам, панове товариство, — одповідав він кричучись, — це так, мабуть з перестриту.

(Дальше буде).

Галицько-волинську державу створив князь Роман Мстиславич.

ВІДІЗДЖАЄ?

Ґастон Анрі-Гайі, представник французького уряду у Вашингтоні, кажуть, покидає становище й вертається до Франції, бо в Америці його гостро критиковано за його постійне становище в користь замиреня Німеччини. Недавно йому навіть закидали заходи скріпити націстичні симпатії в Америці.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Цвяхи вживано до будови вже в році 1100 перед Христом, як подають біблійні перекази.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЩО КРАЙ ТО ОБИЧАЙ

Я певний, що багато імігрантів немало були зачудувані, читаючи новинку про те, як уряд кватирмайстра другої американської армії гостив у Ґренд Сентрел Пелес у Ню Йорку 60 матерей, котрих сини служать тепер в американській армії, і давав їм при тому таку саму їду, яку мають ті сини в армії.

Подія йде в розріз з тим, до чого пересічний імігрант навик був у старому краю. З поведінки військової влади видно, що вона хотіла би мати одобрення поживи вояків з боку матерей вояків. Це наставлення американської влади йде проти наставлення не лише всіх тоталітарних і напів тоталітарних, але навіть напів демократичних урядів Европи.

Всі ці уряди стояли на становищі, що уряд має право приказувати, а населення в тій справі ніякого права не має: має лиш обовязок приказові повинуватися.

НЕБЕЗПЕЧНА СПРАВА?

Зрештою в цій справі є ще одна сторона, котра може вказати на те, чому европейські уряди ніколи ніколи не важилися би запросити матерей вояків та дати їм вояцький обід.

З донесення показується, що вояки (принаймні в цій частині), дістають на обід: зелену цибулю, квашені бураки, „швайцарський стейк" у сосі, з душеною картофлею, вареним шпінаком з краяним яйцем, хліб, масло, чоколядове тісточко й каву з цукром і сметаною.

Для всякого, що служив у якій би то не було европейській армії, ясно, що американського вояка годують багато краще, ніж европейського. Одначе, хоча европейського вояка годують гірше, ніж американського, все таки в багатьох краях вояк годується краще, ніж велика маса населення. Через те, якби уряд такого краю запросив матерей, щоби вони покушали їди своїх синів-вояків, то уряд міг би поширити серед матерей, а то й серед ширших кругів населення невдоволення, може навіть почати для себе дуже небезпечний революційний рух.

ХАРАКТЕР І ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА

У своїй промові до матерей вояків на тому обіді полковник МекДермот сказав: „Я знаю, що вам приходиться важко обходитись без ваших синів на цей час... але я можу вас запевнити, що вони вернуться до вас здоровші і сильніші характером внаслідок своєї військової служби".

Що багатьом амириканським хлопцям не достає власне характеру, це відай усякому видно. І замітно, що часто не достає характеру синам якраз тих родичів, котрі найбільше зазнали всяких клопотів і від котрих синів можна би якраз сподіватися сильних характерів. Брак характерів деяких таких синів уже став відомий в цілому краю. Один такий імігрантський син думав, що краще вбити себе й свою наречену, ніж піти служити до війська. Інший у війську відмовився сповняти прикази щодо чистоти коло себе, що він повинен би був робити навіть без приказів. Нема ніде правди діти, що неодин імігрантський син поводиться, як людина без характеру, як недорослий дітвак.

Дуже можливо, що для багатьох з них військова служба може бути останньою нагодою виховання характеру, котрого в родинному житті з якоїсь причини не дістали.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З ЛИСТА З РІДНОГО КРАЮ.

Гром. Іван Грицковян з Бофало, Н. Й. прислав до редакції „Свободи" листа, якого дістав з Волі Матяшової (Сяніччина), від своєї рідні. Лист висланий 7. липня 1941. А що такі листи є тепер великою рідкістю, то хочемо передати з нього деякі загальні відомости. Лист писаний селянською рукою і є в ньому, між іншим таке:

Певно ви цікаві, що тут чувати. Цікавого багато...; але ще за Сян не вільно йти. Рано, коло другої години, дня 22-го червня, чули ми страшні гуркоти літаків, так що збудились зі сну. І здавалось нам, що збудилась наша Ненька Україна... А першого липня виглядало, що таки повстала з Бандерою... Як воно далі буде, не знаємо, бо нам здається, що це сон, а не правда, хоч це було проголошене радіовими филями. Також проголошено филями, що 1. липня зроблено великий похорон у Львові, де поховано чотири тисячі наших найдорожчих квітів, котрі вже з давних часів боролись за Неньку Україну і за те сиділи в тюрмах, в тих страшних Бриґідках, а ти сам бачив на власні очі оті мури. Там зарубали сокирами і порізали ножами в звірський спосіб большевицькі кати тисячі українців. Та то ще не кінець. Бо втікаючі большевики ріжуть нарід скрізь по цілій Україні, що не можна того описати, бо і в Ліску було не інакше... Є правдиві чутки, що в Ліску знайшли в... пивницях понад 20 осіб порізаних ножами як телята... Чув я, що до тих 20 помордованих належить Михась Кривовяза, той, що з Народного Дому, а також молодший син Ґаблінського, а решта не знаю, напишу пізніше.

А під москалями то так є, що для цивільної людности є велика біда. Бо що з того, що дадуть хлопови землю, але збіжжа дай хлопе їм... Урядник скаже, що має господар дати... То хочби не мав всього, то мусить купити, бо інакше, то він є проти большевицької влади і гайда на Сибір... Попросту там люди в великій неволі, а не в раю... Ти Марино певно не можеш витримати, чому я не пишу про свою сестру... Вона жиє... Її муж то є на Сибірі... Більше нема коло нас багато цікавого, хоч воно й булоб, але нині не пишеться багато, а тільки те, що вважається, що можна написати...

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ.

Нові Вигляди Для Аляски

(Найбільша посілість Америки, куплена від Росії 1867. року, має величезні та невикористані природні багатства).

В приобіцяній повній допомозі правительства Злучених Держав Советському Союзови для його боротьби за здержання наїзду тоталітарних армій націстичної Німеччини та її держав-сателітів, можна добачити, що будуть пороблені певного роду нові пляни відносно Аляски, цеї найбільшої посілости Злучених Держав.

Простір Аляски має 586,000 квадратових миль. Ця земля покрита снігами, ледами, лісистими долинами і багата в природні мінерали. Вона колись належала до Росії. Секретар стейту Вилйем Г. Суворд купив її 1867. року для Злучених Держав за ціну $7,200,000. Цю велику, непрослідженy землю нерозумна публика відразу назвала „глупотою Суварда", а дехто навіть докоряв, що таке купно це марнування публичного майна. Та від того часу Аляска видала самого золота яких сто разів більше від оригінальної ціни купна. Риболовство, мінеральні засоби та ліси Аляски остаються надальше необчисленими природніми багатствами.

Та за виїмком добування золота, експльоатація і кольонізація Аляски поступала дуже пиняво. Тих кілька тисяч росіян, що в той час там перебували, коли Аляска перейшла в посідання Злучених Держав, вже давно вимерли враз з нащадками. Тепер Аляску заселює всього 60,000 людей, з котрих більша половина це індіяни та ескімоси. Недавна спроба кольонізації була повзята в надії, щоби облекшити безробіття у Злучених Державах.

Однак останніми часами державні мужі Злучених Держав і Канади закликають, щоби збільшити оборону Аляски. Саме неможливість її оборони зі сторони Росії була причиною продажі. Але модерні винаходи зробили зміну. У місцевостях Уналяска, Кодіяк і Сітка фльота Злучених Держав розбудовує літакові та морські бази і витрачує в десятеро більші суми грошей ніж секретар Суворд заплатив за ту цілу територію. Тепер через аґресивні рухи Японії і в наслідок збільшеної кооперації між Злученими Державами, Советським Союзом, Великою Британією та Канадою, прискорення оборони стало дуже важною справою.

Недостача доріг це найбільше недомагання Аляски. Нераз пропоновано, щоби щось у тій справі робити. В наслідок того почато будову шляху для сполуки Аляски з Буенос Айрес, тобто почавши від місцевости Фейрбенкс, в Алясці, через Канаду, Злучені Держави, Мексико, Середущу і Полудневу Америку. Є чутки, що з пропонованої 17,000-милевої пан-американської дороги вже викінчено 11,000 миль. Чимало шляхів треба збудувати таки в самій Алясці. З огляду на оборону сподіються, що праця в тім напрямку буде прискорена. Частина тої дороги, тобто від Сієтл до Гейзелтону, у Канаді, вже отворена до вжитку.

Статистика копалень Аляски з 1940. року дає дальші докази щодо вартости цього мало заселеного краю для Злучених Держав. Не тільки продукція золота, але теж добування плятини, олова, антимонії, меркурія, срібла і вугілля, що більшість з них потрібні для оборони, були виконані на протязі 1940. року краще як будь-коли передтим.

З мілітарної сторони Аляска це далеко висунений пункт оборони Тихого океану. Це важне через довгий ряд Алевтських Островів, що тягнуться півколесом до Азії і притикають на віддалі кількох миль до советської території. Деякі з них віддалені 700 миль від японської північної фльотної бази на острові Горомошіро. Також з мілітарного боку Аляска стоїть ближче до европейського континенту повітряним шляхом понад Північний Бігун, ніж яка інша сторона Злучених Держав. Знавці авіяції признають, що розвиток скорости літання доведе до того, що цього шляху скоро почнуть вживати.

Таким чином нове порозуміння між Злученими Державами, Великою Британією та Росією може безпосередньо причинитись до найбільшого в історії розвою Аляски.

Загальна Рада, — ФЛІС.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Бріджпорт, Па. — Має бути в збірці, що її проголошено 24. вересня, що зібрано $5.80.

А. Г. Б., Дітройт, Міш. — Тепер оголошуємо Історію України, яку видано тут в Америці. Очевидно, що Ви добре зробили, що роздали історію Д. Дорошенка. Теж вийшла книжка про Україну ще й в Лондоні, але там є багато помилок. Та чим більше, тим краще. До президента Рузвелта, оскільки нам відомо, вже вислано один примірник. Як маєте які домагання до Конґресового Комітету, так пишіть до нього. Ваші запити цілком слушні. Думаємо, що вкоротці почуєте, як мається справа з Комітетом.

БИТВА НА СЕРЕДЗЕМНІМ МОРІ

Італійські звідомлення подають, що їхні літаки і боєві кораблі великим числом напали на британський конвой, стережений також великим числом боєвих кораблів і літаків. Той конвой пливе з Ґібральтару до Мальти. Битва на широку скалю ведеться, кажуть італійські звідомлення.

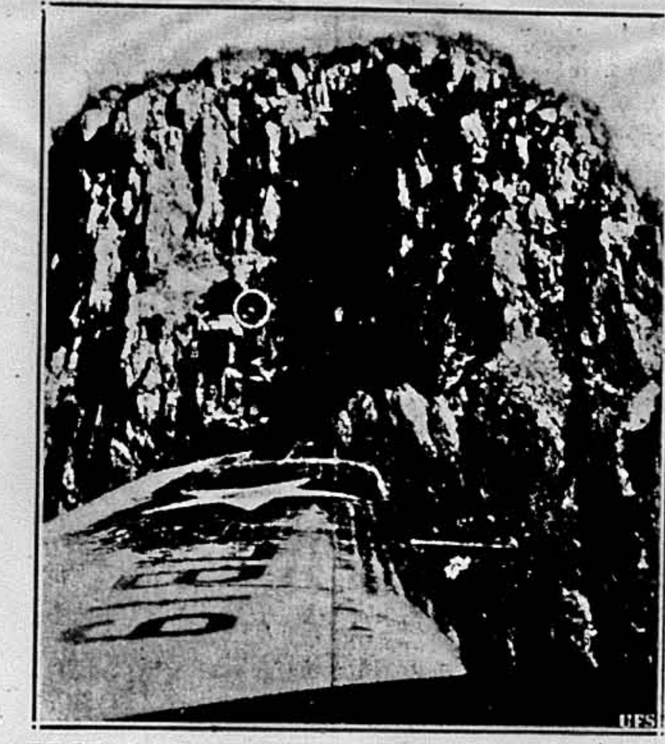
СОВЄТИ ГОВОРЯТЬ ПРО ПРОТИНАСТУП

Советські кола говорять, що їхні війська розпочали на середнім і північнім фронті сильний протинаступ. Цей протинаступ, керований на центральнім фронті маршалом Тимошенком, осягає поважні успіхи. Німці відступають в напрямку Гомеля. Над озером Ладоґа советські війська також завдали німцям великі втрати.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

СПУСКАЮТЬ НА ВОДУ НОВИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ. — У Квінсі, Месечусетс, спущено врочисто новий великий корабель американської воєнної фльоти, 35,000-тоновий „Месечусетс". Коштував він 75 мільонів долярів. Викінчено його 7 місяців перед речинцем. У своїй промові при нагоді спущення на воду цього корабля секретар фльоти Накс радив відкликати закон про невтральність.

ДЕ ВПАВ ЛІТАК. — Світлина гори Констанс, на захід від Сіател, до котрої розбився оноді військовий бомбовик. Біле коло показує, де літак лежить. У катастрофі згинуло 6 осіб.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

У. Н. Союз помагає своїм членам.

Хочу поділитись кількома думками з українським громадянсдвом в дуже важній справі. Я належав до пять ріжних запомогових організацій в Америці і коли прийшла потреба, я ніколи не дістав жадної помочі. Але коли я став членом Українського Народного Союзу і після нещасливого випадку потребував конечної помочі, то У. Н. Союз не відмовив своєї помічної руки, присилаючи мені чека на $50.

Щиро радію, що наш Батько, Укрнаїнський Народний Союз, не забув за своїх дітей і в кожній потребі радо дає їм піддержку. Рівночасно звертають до всіх, що будуть читати ці рядки, щоби добре пізнали українську народну пословицю, що „ліпша своя сорочка, як панський кожух" та вписувались в члени Українського Народного Союзу.

Зробіть так, як я зробив, записавши всіх своїх синів і внуків до Українського Народного Союзу, бо маю доказ і переконання, що У. Н. Союз виконує чесно свої завдання супроти своїх членів. На цьому місці дякую Українському Народному Союзові за щиру поміч.

Данило Кримко.

DEFENSE BONDS QUIZ

Q. How do I get the highest return on my investment in Defense Savings Bonds?

A. By holding each Bond for its full term of years you will secure the full maturity value. A Defense Savings Bond of Series E increases in value 33 1/3 percent if held for 10 years.

Q. Is the Government concerned over whether I buy my Defense Savings Stamps at post offices, banks, savings and loan institutions, retail stores, or elsewhere?

A. No. The Government is interested in having as many persons as possible take a hand in the National Defense Program. Toward that end the Treasury is making Bonds and Stamps available for purchase in the largest number of places possible.

NOTE.—To buy Defense Bonds and Stamps, go to nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C. Also Stamps now are on sale at retail stores.

Учені в Великій Британії винайшли спосіб поступування, щоб охоронити підлоги й інші будівляні вироби в будинках від запальних бомб.

Фінляндія має коло 35 відсотків лісів і 11 відсотків озер.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

БОСТОН, МАСС.

Ювилей відділу 238 У. Н. С.

Не багато, лише 20 літ, проіснував наш 238 відділ У. Н. Союзу ім. Е. Коновальця, в Бостоні. Початки, як звичайно, були тяжкі та труду треба було покласти чимало біля зорґанізовання його, тим більше, що Бостон є віддалений на кілька сотох миль від централі У. Н. Союзу. А колись наша інституція не була так відома як нині, бо не було такої аґітації. Тяжко тоді було переконати наших людей, щоб вступали до своєї так знаменитої інституції, якою є У. Н. Союз.

Проте знайшлось кілька смілих одиниць, які прирекли собі, що в Бостоні мусить повстати відділ У. Н. Союзу. Завзяття поконало всі перешкоди й праця отих перших піонірів увінчалась тим, що в місяці жовтні 1921 р. створено в нашім місті новий союзовий відділ.

Через тих 20 літ наш відділ йшов вперед і не зупинявся, хоч нераз знаходив на своїм шляху ріжні перепони. Не всі ті перші члени - орґанізатори залишились в нім. Бо попадали до відділу й такі члени, які нігде довго одного місця не загріють. Таке було і буде мабуть усюди. Деякі з тих наших членів по короткім часі покинули відділ і до цього часу нігде не належать. Кількох вмерло, кількох вернуло на Україну. А ті, що залишились до нині працюють вірно для відділу. Ними є: Степан Ярош, Олекса Павькевич, Данило Сілінський, Олекса Войтків. Отсі члени радіють нині, що їх праця не пішла на дармо.

Відділ наш все зростав. Та найбільше він зріс від останньої реформи. Наші люди зрозуміли, що при реформі дістали модерні поліси, дешевші за всі інші чужі поліси. Та найбільше він зріс за останніх три роки. Він нині має 156 дорослих членів і 57 дітей, що мають 98 грамот. Найбільше труду біля орґанізації нових членів поклали: Н. Давискиба, Петро Мороз, Степан Ярош; допомагали їм: Й. Бербелицький, В. Берестецький, Софія Давид, Марійка Прухніцька, і Антін Пащак. Чотирьох останніх це вже з молоді. Сподіємось, що вневдовзі з молоді вийдуть нові союзові працівники, тоді нам старшим буде лекше. Бо і час спочати.

Управа відділу і ціле членство, в якому передову ролю грає молодь, рішили на своїх зборах, щоб цього року відсвяткувати 20-літний ювилей нашого відділу. Молодь взялася в тім напрямку до праці і майже цілий ювилейний комітет складається з молоді.

Ми, старші, дуже з цього раді, що наша союзова молодь сама бажала влаштувати ювилей і перебрала на себе львину частину праці. Треба зазначити, що наша молодь є діяльна і на других ділянках нашого громадянського життя і на кожнім кроці гідно заступається за українців, боронить права українського народу на його самостійне життя.

Ювилейне свято має відбутися в суботу і неділю, то є 8—9 листопаду ц. р. В суботу, 8. листопаду, в 7 год. вечором має відбутись величавий бенкет в готелі Бредфорд. На цей бенкет запрошуємо нашого ґубернатора, Леверета Солтонстола, посадника Бостону, Мориса Тобена і сенатора Волша. А з головної екзекутиви Союзу буде гол. предс. М. Мурашко. По бенкеті буде баль до пізної ночи.

Управа нашого відділу просить всі інші місцеві відділи, товариства, клюби, братства і сестрицтва, щоб здержались на той час від своїх підприємств і своєю приявністю на нашім ювилею помогли нам якслід відсвяткувати те свято та гідно зарепрезентуватись перед чільними американцями. Бо, як сказано, цей наш перший ювилей ми хочемо відбути величаво. Тим заохотимо також нашу молодь, яка часто нам дорікає, що ми дрібничкові, дивимось на прихід кількох долярів до каси, а занедбуємо важніші речі, як ось своє гідне зарепрезентування перед високими корінними американцями. Маючи на увазі цей арґумент нашої молоді ми рішили цей раз виступити не в малій галі, тільки в передовім готелі. Бо коли ми хочемо нашою справою зацікавити впливових американців, то ми повинні йти на якесь видне місце. А часи ми нині переживаємо дуже важні. Ми тут, а український нарід на рідних землях, всі потребуємо в Америці дійсних і впливових приятелів.

За ювилейний комітет:

Н. Давискиба.

ПІДВИШКА ЦІН НА ЦУКОР НЕОПРАВДАНА

Адміністратор цін, Ліон Гендерсон, заявляє, що підвишування цін на цукор зовсім неоправдане. Він поробив відповідні заходи для охорони публики перед визиском і для того поклав ограничення цін на цукор в порівнанні до тих цін, які існували в липні, минулого року.

„Консументи", каже Л. Гендерсон, „на всякий випадок не повинні дати себе намовити до плачення за цукор більшої ціни у склепах дрібного продажу ніж пратиться в теперішну пору. Цукру є подостатком для кожного. На протязі цілого року ріжні спекулянти пробували зібрати обильні зиски коштом споживачів цукру. Для тої цілі вони по цілім краю покликувались на алярмуючі донесення одного чи другого рода, хоч відносини менш більше були нормальні і не було потреби ширити тих переборщених вісток. Але вони, як видно, це робили для визиску".

Взагалі всі запаси цукру цього року, власне про які знає секретар аґрикультури, згідно з приписами закона про квоту цукру, виносить 7,769,621 малих тон (мала тона має 2,000 фунтів), що робить 15,539,242,000 фунтів. Цей запас цукру перевищає на звиш одного міліона тон тої скількости, яку було вжито минулого року. З цього видно, що на кожну голову можна призначити ще більшу квоту цукру. Загальна достава цукру від січня до червня цього року виносила поверх 919,000 тон, або трицять відсотків більше від першого півріччя минулого року.

Загальна Рада, — ФЛІС.

Біля пожовкле від залізка, коли його волокна є неушкоджені, належить натерти водою з бораксом і негайно те місце випрасувати до суха, а жовтість зникне.

НЕЗДУЖАЄ.—Широко відома співачка, Гелен Морган, лежить у Шікаго хора критично на недугу нирок і печінки. Вона дістала вже кілька трансфузій крови від свого чоловіка, Лойда Джансона.

КНЯЗЬ ВІНДСОРУ И ЙОГО ЖІНКА НА ВІДВІДИНАХ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ. Князь і княгиня на розмові з газетярами й фотографами на летунському майдані в Маямі, в Флориді. Князь їде до свого маєтку в Алберті, в Канаді.

ТАРЗАН, ч. 410. Бизвартне майно.

В хвилині, як лучники намірялись, щоб вбити Тарзана, біля брами роздалися окрики. Ватажок звелів лучникам спинитись.

Ці оклики сповіщали, що до села прийшла нова партія, з новим вязнем. Це бут Баском Шарп, який, побачивши Тарзана заговорив:

„Скажи їм що я дам їм окуп, який лиш вони захочуть, хай лиш випустять мене!" Тарзан відповів: „Твоє майно тут ні на віщо не придасться".

Очі Баскома Шарпа тепер завважили Тарзелю. Він від того заголосив, впав на коліна і горячково почав лебедіти.